

המחלקה ללימודים קלאסיים

פרופ' ד. דוויק	ראש המחלקה:
ר' קצוף, ד' שפס	פרופסור אמריטוס:
ד' דוויק	פרופסור חבר:
ג' דנציג, ל' מוריס	מרצה בכיר:
ס. בינדר, ח' קורזקובה, א. קונסטנטינו	מורה:

המחלקה עוסקת בהוראה ובחקר של תרבות העולם היווני והרומי- אחד משני שורשיה העיקריים של תרבות המערב (השני: היהדות). הקורסים עוסקים בהיבטים שונים של התרבות הקלאסית כגון: ספרות, אמנות, פוליטיקה, פילוסופיה, דת וכן בלשונותיה וספרותה במקור (יוונית ולטינית). המחלקה רואה ייעוד מיוחד בחקר המפגש בין התרבות הקלאסית ותרבות ישראל.

תואר ראשון

תנאי קבלה לתואר ראשון

1. תעודת בגרות
2. מבחן פסיכומטרי

מבנה הלימודים

- לימודי המחלקה מתחלקים ל-2 חטיבות מרכזיות
- א. חטיבת שפות (לימודי לשון וספרות יוונית / לטינית)
  - ב. חטיבת תרבות יוון ורומי

במסגרת הלימודים במחלקה ניתן לבחור בין **חטיבת תרבות**, שבה הדגש הוא על קריאה רחבה יותר ודיון בשאלות ספרותיות, היסטוריות, פילוסופיות וחברתיות, ובין **חטיבת שפות**, אשר משלבת נושאים אלה עם לימודי השפה היוונית או הלטינית וכן קורסים טקסטואליים במקור בשפות אלה, כאשר בקורס עם קריאה במקור הדגש הוא על שאלות טקסטואליות ולשוניות.

שפת ההוראה במחלקה היא עברית, אלא שבחטיבת שפות הקורסים מבוססים על קריאה במקור (יוונית או לטינית אחרי שהתלמיד למד את השפות); שפת הקריאה בקורסים בתרגום (חטיבת תרבות) היא בדרך כלל עברית, למעט מקרים בודדים שבהם לא קיים תרגום עברי. בקורסים האלה תלמיד המעדיף לקרוא בשפה אחרת רשאי לעשות כן.

המעין ישים לב, כי הדרישות המפורטות מטה הינן בנוסף לדרישות הכלליות של האוניברסיטה כגון לימודי שפה זרה וקורסים ביהדות.

מסלולי לימודים

ניתן ללמוד לימודים קלאסיים כמקצוע מורחב; או כמקצוע ראשי בתכנית מובנית ולא-מובנית. בכל המסלולים חוץ מן המסלול המורחב ניתן לבחור חטיבת שפות (יוונית או לטינית) או חטיבת תרבות קלאסית.

לימודים קלאסיים כמקצוע מורחב

- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 46.
- קורסי המבוא להיסטוריה של יוון, להיסטוריה של רומא, ולתולדות הפילוסופיה העתיקה הם קורסי חובה.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ז

- חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות שלושה סמינריונים החל משנה ב'.
- מומלץ לא לקחת שני קורסי שפה למתחילים באותה שנה.

במסגרת הלימודים במסלול המורחב יבחר התלמיד קורסים בהתאם למפורט להלן:

אשכול	נקודות זכות
3 מבאות – היסטוריה של יוון, היסטוריה של רומא, תולדות הפילוסופיה העתיקה – קורסי חובה	6
2 קורסי שפה למתחילים (יוונית ולטינית) – קורסי חובה	8
תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה	1
קורסים טקסטואליים (יוונית ולטינית)	12
3 סמינריונים	6
קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים מתוך אשכול נושאים, אשכול תרבות ואשכול טקסטואלי)	13
סה"כ נקודות לתואר	46

לימודים קלאסיים כמקצוע ראשי בתכנית לא מובנית

- היקף לימודים זה מתאים בשילוב עם מחלקות אחרות באוניברסיטה שאין ביניהן הסכם לתכנית מובנית (ר' מטה).
- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 27.
- התלמיד יבחר מסלול ביוונית, בלטינית או במסלול תרבות קלאסית.
- חובה לקחת קורסי מבוא בהתאם למסלול הנבחר: תולדות הפילוסופיה העתיקה – חובה **לכל המסלולים**; מבוא להיסטוריה של יוון – חובה למסלול יוונית; מבוא להיסטוריה של רומא – חובה למסלול לטינית. תלמיד הבוחר במסלול תרבות קלאסית יבחר לפחות אחד מקורסי המבוא להיסטוריה.
- בכל ההתמחויות חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- בהתמחות בשפה חובה ללמוד קורס שפה למתחילים בשנה א' בהתאם למסלול הנבחר – יוונית או לטינית.
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות 2 סמינריונים החל משנה ב'.

תלמיד הבוחר **במסלול שפה (יוונית או לטינית)** ייקח קורסים בהתאם למפורט להלן:

אשכול	נקודות זכות
2 מבאות – תולדות הפילוסופיה העתיקה ומבוא היסטורי בהתאם למסלול ההתמחות (יוון או רומא) – קורסי חובה	4
קורס שפה למתחילים (יוונית או לטינית) – קורס חובה	4

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ז

1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
6	קורסים טקסטואליים (יוונית או לטינית)
4	2 סמינריונים
8	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים מתוך אשכול נושאים, אשכול תרבות ואשכול טקסטואלי)
27	סה"כ נקודות לתואר

תלמיד הבוחר במסלול **תרבות קלאסית** ייקח קורסים בהתאם למפורט להלן:

נקודות זכות	אשכול
4	2 מבואות לפחות – תולדות הפילוסופיה העתיקה ומבוא היסטורי אחד לפחות – קורסי חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
4	2 סמינריונים
18	קורסי בחירה (קורסים מתוך אשכול בחירה ואשכול תרבות)
27	סה"כ נקודות לתואר

לימודים קלאסיים כמקצוע ראשי במסגרת תוכנית דו-ראשית מובנית

מסלול זה מתאים לשילוב לימודים עם מחלקה אחרת שאיתה קיימת תוכנית דו-ראשית מובנית, בדרך כלל מחלקה שיש זיקה אקדמית בין תחומה לבין תרבות יוון ורומא. המחלקות שאיתן קיימת תוכנית דו-ראשית מובנית הן: לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, היסטוריה כללית, פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, תולדות עם ישראל, תלמוד/תורה שבעל-פה, תנ"ך, לשון עברית, ספרות משווה, ספרות עם ישראל, תרבות צרפת, גאוגרפיה, חינוך (מנהיגות בניהול).

בתכנית זאת אחד מהקורסים (2 נ"ז) במחלקה השנייה ייחשב גם כמילוי דרישות התואר בלימודים קלאסיים, כך שלמעשה לומדים רק 25 נ"ז בכל אחת מהמחלקות, סה"כ 50 נ"ז בשתי המחלקות. בסיס התכנית בלימודים קלאסיים הוא כמו בתכנית כמקצוע ראשי רגיל לעיל פחות 5 נ"ז מאשכול קורסי הבחירה, לפי הפירוט הבא:

- סה"כ נקודות זכות בלימודים קלאסיים הדרושות לתואר: 25.
- התלמיד יבחר מסלול ביוונית, בלטינית או במסלול תרבות קלאסית.
- חובה לקחת קורסי מבוא בהתאם למסלול הנבחר: תולדות הפילוסופיה העתיקה – חובה **לכל המסלולים**; מבוא להיסטוריה של יוון – חובה למסלול יוונית; מבוא להיסטוריה של רומא – חובה למסלול לטינית. תלמיד הבוחר במסלול תרבות קלאסית יבחר לפחות אחד מקורסי המבוא להיסטוריה.
- בכל ההתמחויות חובה לקחת תרגיל בכתיבה אקדמית בשנה א' או ב' (התרגיל ינתן אחת לשנתיים).
- בהתמחות בשפה חובה ללמוד קורס שפה למתחילים בשנה א' בהתאם למסלול הנבחר – יוונית או לטינית.
- בין הקורסים הנלמדים יכללו לפחות 2 סמינריונים החל משנה ב'.

תלמיד הבוחר במסלול **שפה (יוונית או לטינית)** ייקח קורסים בהתאם למפורט להלן:

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ז

נקודות זכות	אשכול
4	2 מבאות – תולדות הפילוסופיה העתיקה ומבוא היסטורי בהתאם למסלול ההתמחות (יוון או רומא) – קורסי חובה
4	קורס שפה למתחילים (יוונית או לטינית) – קורס חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
6	קורסים טקסטואליים (יוונית או לטינית)
4	2 סמינריונים
6	קורסי בחירה (ניתן לשלב קורסים מתוך אשכול נושאים, אשכול תרבות ואשכול טקסטואלי)
25	סה"כ נקודות לתואר

תלמיד הבוחר במסלול תרבות קלאסית ייקח קורסים בהתאם למפורט להלן:

נקודות זכות	אשכול
4	2 מבאות לפחות – תולדות הפילוסופיה העתיקה ומבוא היסטורי אחד לפחות – קורסי חובה
1	תרגיל בכתיבה אקדמית – קורס חובה
4	2 סמינריונים
16	קורסי בחירה (קורסים מתוך אשכול בחירה ואשכול תרבות)
25	סה"כ נקודות לתואר

תואר שני

מגמות ומסלולים:

תכניות המחקר ייקבעו על בסיס אישי.

קיימים שני מסלולים: מסלול א' (עם תזה) ומסלול ב' (בלי תזה).

במסגרת לימודי תואר שני ניתן לבחור באחת מתוך ההתמחויות הבאות:

- **התמחות קלאסית,** הכוללת קריאת טקסטים **בשפת המקור** (יוונית או לטינית). בהתמחות זו ניתן ללמוד הן במסלול א' (עם תזה) והן במסלול ב' (ללא תזה). במסלול זה התלמיד יוכל לבחור בהתמחות באחת מהשפות/תרבויות (יוונית או לטינית) או לרכוש ידע בשניהן.
- **התמחות בתרבות יוון ורומי.** מסלול **ללא** שפות עתיקות. בהתמחות בתרבות קיימת אופציה למסלול בתרבויות עתיקות בשיתוף עם המחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה. במסגרת התוכנית נלמדים קורסים על ישראל הקדומה בנוסף לקורסים בלימודים קלאסיים. התוכנית פתוחה לתלמידים ללא רקע בלימודים קלאסיים. בהתמחות זו ניתן לבחור **רק במסלול ב' (ללא תזה)**.

דרישות מוקדמות:

תואר ראשון בממוצע ציונים 76.

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ז

בחינות כניסה:

להתמחות קלאסית – יתקבלו רק תלמידים שיש להם תואר ראשון בלימודים קלאסיים ו/או ידיעת השפות יוונית ולטינית ובמידת הצורך יחויבו בהשלמות מתאימות. אם אין תואר ראשון בלימודים קלאסיים במסלול שפות: מבדק קריאה ביוונית ו/או לטינית לפי דרישת ראש המחלקה או דרישת השלמות כקורסי שפה למתחילים. אפשר ללמוד שפה קלאסית אחת בלבד (יוונית או לטינית) באישור ראש המחלקה.

להתמחות בתרבות יוון ורומי- אין צורך בידיעת השפות לטינית או יוונית ובהשלמות. מסלול זה מתאים גם לתלמידים ללא רקע בלימודים קלאסיים.

מכסת השעות והסמינריונים:

למסלול א: קורסים המזכים ב-12 נ"ז לפי החלוקה הבאה:

2 סמינריונים, רצוי אחד בנושא יווני ואחד בנושא רומי.

קורסים המזכים ב-8 נ"ז הכוללים בדרך כלל קריאה במקור.

שאיפת המחלקה היא לקיים ככל הניתן קורסים מיוחדים לתואר שני.

למסלול ב: קורסים המזכים ב-18 נ"ז לפי החלוקה הבאה:

2 סמינריונים, מהם רצוי לפחות אחד בנושא יווני ואחד בנושא רומי.

קורסים המזכים ב-14 נ"ז הכוללים במידת האפשר קריאה במקור.

שאיפת המחלקה היא לקיים ככל הניתן קורסים מיוחדים לתואר שני.

בשני המסלולים קיימת דרישה **לבחינת גמר בעל פה** לפני סיום התואר.

ידיעת שפות:

לשני המסלולים- ידיעת קריאה באנגלית ברמת מ.א. במקרים חריגים הסטודנט רשאי לבקש פטור מלימודי אנגלית מראש מחלקה. בנוסף לכך במסלול א' רשאי המנחה באישור ראש המחלקה לדרוש לימוד שפה מודרנית נוספת בהתאם לצרכי המחקר.

הוראות לכתיבת עבודת גמר:

ראה נספחים 1, 2, ו-3 לתקנון הועדה לתואר שני.

תוכנית מזורזת לקבלת תואר ראשון ושני בתוך ארבע או חמש שנים

לפי בקשת התלמיד והמלצת ראש המחלקה, יכול תלמיד שסיים שנתיים ראשונות של לימודי תואר ראשון בהצטיינות להתקבל לתוכנית מזורזת המובילה לקבלת תואר ראשון ושני בתוך ארבע או חמש שנים, על ידי שילוב של קורסים מתקדמים עם הקורסים של השנה השלישית. לפרטים יש לפנות למזכירות המחלקה.